

Biblioteket på Högskolan Väst

-en stödfunktion i det arbetsintegrerade lärandet

Abstract

I detta paper försöker jag ta reda på vad arbetsintegrerat lärande kan innebära för ett högskolebibliotek. Högskolelagen anger riktningen medan Högskolan Väst och högskolebiblioteket båda talar om arbetsintegrerat lärande som ett riktmärke. Teorier kring arbetsintegrerat lärande, erfarenhetsbaserat lärande samt biblioteket som samarbetspartner och pedagogiskt stöd redogörs för för att sätta ämnet i ett sammanhang. En mindre inventering över högskolebibliotekets samarbeten med institutionerna där det finns en koppling till arbetsintegrerat lärande har genomförts och resultatet visar på ett antal aktiviteter där biblioteket finns med i det arbetsintegrerade lärandet. Aktiviteterna förekommer för studenterna i undervisningssituationer där studenternas uppgifter har en koppling mellan arbete och lärande där biblioteket stöttar med föreläsningar i informationssökning med tillhörande workshop. För lärarna förekommer det arbetsintegrerade lärandet med koppling till biblioteket då vi stöttar deras kompetensutveckling. Slutsatsen blir att arbetsintegrerat lärande för högskolebibliotek kan vara de aktiviteter där vi stöttar, studenter och personal, i grupp och enskilt, genom bland annat föreläsningar, workshops och enskilda möten. Med andra ord, högskolebiblioteket fungerar som en stödfunktion i högskolans arbetsintegrerade lärande.

Introduktion

Ända sedan jag började arbeta på Högskolan Västs bibliotek 2012 har begreppet arbetsintegrerat lärande snurrat i mitt huvud. När jag frågat mina kollegor i biblioteket har jag fått varierande svar. Många har riktat blicken mot de tekniska hjälpmedlen, andra har nämnt våra interna workshops där vi lär av varandra. Ytterligare andra har pratat om arbetsintegrerat lärande som den informationssökning och källkritik som vi "lär ut" när vi träffar studenter i

biblioteket och i föreläsningssammanhang. Kunskaper som dessa är såklart viktiga. Men är det arbetsintegrerat lärande?

Kjellén och Tegnberg (2004) fann i sin studie att de flesta är positiva till arbetsintegrerat lärande som idé. Många av de tillfrågade lärarna hade dock svårt att definiera själva begreppet och önskade en mer precis definition. Problem uppstod ofta när den enskilda institutionen och läraren själv skulle definiera arbetsintegrerat lärande och koppla det till sin undervisning.

Min förvirring har lett mig till att i detta paper ta reda på vad vi på högskolebiblioteket i dag har för aktiviteter som kan kvala in som AIL-moment här på Högskolan Väst. Det är på intet sätt tänkt att vara en heltäckande inventering utan belyser ett antal aktiviteter som förhoppningsvis kan leda mig och mina kollegor till en större förståelse för vad AIL kan innebära för oss. Förhoppningsvis leder detta också till att vi hittar ännu fler möjligheter till samarbeten med högskolans institutioner där arbetsintegrerat lärande finns med som en naturlig del.

Högskolelagen - som utgångspunkt

I 1 kapitlet 8§ Högskolelagen (SFS 1992:1434) står:

Utbildning på grundnivå ska utveckla studenternas

- förmåga att göra självständiga och kritiska bedömningar
- förmåga att självständigt urskilja, formulera och lösa problem, och
- beredskap att möta förändringar i arbetslivet.

Inom det område som utbildningen avser ska studenterna, utöver kunskaper och färdigheter, utveckla förmåga att

- söka och värdera kunskap på vetenskaplig nivå,
- följa kunskapsutvecklingen, och
- utbyta kunskaper även med personer utan specialkunskaper inom området.

Detta känns logiskt och det är enkelt att "se" högskolebibliotekets pedagogiska verksamhet i dessa meningar.

Högskolan Väst och arbetsintegrerat lärande

Arbetslivet förändras i hög takt och det ställer stora krav på alla som ska bli eller redan är yrkesaktiva. Högskolor och universitet behöver anpassa sina utbildningar till denna förändring och för att på något sätt ha kontroll över vad som sker behöver både högskola/ universitet och arbetsliv veta vad den andre gör. Högskolan Väst har i mer än tjugo år utvecklat och arbetat med arbetsintegrerat lärande. Genom till exempel VFU (verksamhetsförlagd utbildning) och COOP (studier varvade med betalda arbetsperioder) samlar studenterna erfarenheter och kunskaper som de annars kanske gått miste om. Med hjälp av arbetsintegrerat lärande utvecklas pedagogiska metoder för att främja studenternas möjligheter att integrera den erfarenhetsbaserade kunskapen med forskningen de möter på högskolan (Högskolan Väst, 2014a).

Så arbetsintegrerat lärande är då integrationen mellan den erfarenhetsbaserade kunskapen och forskningen. Hur kommer då biblioteket in i detta?

Högskolebibliotekets vision

"Högskolans bibliotek är ett öppet och uppdaterat kunskapsnav vars pedagogiska verksamhet präglas av arbetsintegrerat lärande (AiL) och lärande i ett livslångt perspektiv med fokus på DIN framtid." (Högskolan Väst, 2014b)

Men vad är då arbetsintegrerat lärande för högskolebiblioteket?

Någon sorts metod

Den uppmärksamme kommer se att flera av de aktiviteter som kopplas till arbetsintegrerat lärande och redovisas i detta paper förekommer på institutionen Omvårdnad, Hälsa och Kultur. Detta beror på att jag som författare är kontaktbibliotekarie för denna institution och lättare kan hitta de aktiviteter som förekommer. För att komma fram till vilka ytterligare aktiviteter som kan kopplas till arbetsintegrerat lärande bad jag mina kollegor tänka till kring möjliga aktiviteter på de institutioner de arbetar för. För att bringa än mer klarhet i vad arbetsintegrerat lärande kan vara för biblioteket bokade jag och bibliotekets pedagogiska

utvecklare ett möte med Kristina Johansson, universitetslektor i pedagogik och veteran inom området på Högskolan Väst för att räta ut en del frågetecken.

I teoridelen kring arbetsintegrerat lärande har jag valt att fokusera forskning från Högskolan Väst. Till detta har jag kopplat några tankar från annat håll. Anledningen är att det är här jag är verksam och att det är Högskolan Västs tankegångar kring arbetsintegrerat lärande jag vill hitta.

När jag skriver om våra studenter kallas de för just studenter. När lärare/forskare/doktorander och övrig personal erbjuds vår undervisning blir de också en sorts student men jag talar om dem som en grupp, i detta fall lärare.

Arbetsintegrerat lärande i litteraturen - mest ur ett Högskolan Väst-perspektiv

Lagrosen, Lundh-Snis & Nehls (2010b) talar om arbetsintegrerat lärande som en metod "för att integrera kunskaper och erfarenheter från olika sektorer i samhället med varandra till alla inblandade parter framman." (s.20) Nehls (2010) ser också arbetsintegrerat lärande som en process mellan arbete, akademi och samhälle där alla bidrar på samma villkor. "Förstått på detta sätt kan AIL sägas vara ett slags möte mellan olika kompetenser som alla är nödvändiga i ett långsiktigt hållbart samhällsbygge. Betoningen på kompetenser, på komplementära kunskaper och erfarenheter, är central." (s.279)

Thång (2004) är övertygad om att utbildning och arbete ska integreras med varandra.

"Genom arbetsintegrerat lärande kan den akademiska kunskapens upplevda mening förstärkas och arbetslivskunskapens kontextuella karaktär kan ges en mer generellt giltig innebörd. Arbetsintegrerat lärande går ut på att skapa bryggor mellan lärande och tillämpning, så att tillämpning blir en självklar och naturlig del av lärandet, och lärandet i hög grad inriktas på tillämpningen." (s.14-15) Detta håller Lagrosen mfl (2010a) med om då de talar om arbetsintegrerat lärande som en metod att 'överbygga klyftor' och 'effektivera kunskapsöverföring'.

Cooper (2010) menar att arbetsintegrerat lärande påverkar undervisningen i positiva ordalag. Erfarenhetsmässigt börjar lärandet i en upplevd situation och fördjupas allt eftersom när studenterna reflekterar över det de upplever. Integrationen sker när teorin används för att förstå praktiken och praktiken används för att tänka kring och kritisera teorin. Ytterligare en anledning att använda arbetsintegrerat lärande som pedagogisk metod är enligt Cooper att arbetsintegrerat lärande lyfter den teoretiska och akademiska utbildningen och blandar den med den underförstådda kunskapen som finns i arbetslivet.

Slutligen ser Perneman (2010) ett kännetecken för arbetsintegrerat lärande och det består i att det hos individen bör finnas ett medvetet förhållningssätt kring hur lärande går till. Vi bör kunna reflektera kring lärande för att kunna se det arbetsintegrerade lärande vi utför. Vilket leder oss in på nästa område, teorier om lärande.

Teorier om lärande

Knowles (1980) har forskat kring studentcentrerat lärande och kom fram till att

- ~ lärande blir mer meningsfullt om det kan kopplas till studentens erfarenheter
- ~ studenten har lättare att lära om det finns en medveten kunskapslucka att fylla
- ~ studenten kommer att använda sig av denna nyvunna kunskap på ett annat sätt.

Marton och Booth (2000) talar om inläringens relevansstruktur och menar att om den som ska lära sig har ett intresse och är motiverad att lära stärks lärandet. Kanske beror det på nyfikenhet eller så beror det på att individen ser nyttan i att lära sig.

Kolb (i Granberg, 2009) har forskat kring erfarenhetsbaserat lärande och menar att lärande utvecklas ur och bygger på individens egna erfarenheter. Kolb ser att lärandet bör vara uppgiftsorienterat och handlingsinriktat för bästa resultat. Kolb (i Pettersen, 2010) trycker också på den viktiga roll reflektionen i lärsituationen har.

Kraat (2005) menar att det som ska läras är relevant för studenten. Det är särskilt viktigt när det handlar om att lära sig informationssökning. Det finns inte alltid en logisk koppling mellan informationssökning och studenternas ämnesstudier men att då koppla innehållet i informationssökningsföreläsningen till en kursuppgift de har gör att nyttan blir mer synlig.

Teorier om högskolebibliotek som samarbetspartner och pedagogiskt stöd

Ett sätt att integrera ett bibliotek med en högskolas institutioner och deras utbildningar är att ha kontaktbibliotekarier. På högskolebiblioteket arbetar idag sex bibliotekarier som kontaktbibliotekarier för institutionerna¹ på Högskolan Väst.

Bagge och Wierup (2006) skriver om vikten av att integrera biblioteket i studenternas lärande så att det uppfattas som en pedagogisk resurs. Cook (2000) menar att biblioteket bör vara aktivt och ha de resurser och den kompetens som behövs för att bidra till högskolans verksamhet.

Högskolebiblioteket har många samarbeten med högskolans institutioner och utformar föreläsningar och workshops i informationssökning på ett sätt som ligger i fas med var studenterna befinner sig i sin kurs och utbildningen i stort. Vi strävar efter en progression. Kraat (2005) ser att många samarbeten mellan bibliotek och institution ger ringar på vattnet och leder till både fördjupade och nya sådana. Johnson och Magusin (2005) menar att samarbetet särskilt gynnar studenterna då de inte bara lär sig det teoretiska ämnet utan även får insikt i hur de kan söka användbar information i ämnet genom att biblioteket finns med som en naturlig del. Bibliotekets pedagogiska roll kan bidra till en ökad kvalitet på utbildningarna och främja studenternas utvecklande av informationskompetens (Bagge och Wierup, 2006).

¹ Institutionen för Ekonomi och IT, Institutionen för Individ och samhälle, Institutionen för Ingenjörsvetenskap samt Institutionen för Omvårdnad, Hälsa och Kultur.

Studentaktiviteter där högskolebiblioteket som pedagogiskt stöd bidrar till arbetsintegrerat lärande

Sjuksköterskeutbildningen - På sjuksköterskeprogrammet finns ett samarbete som innebär att kontaktbibliotekarien är inkopplad på ett flertal kurser. Utbildningen innehåller verksamhetsförlagd utbildning (VFU) och i fyra av dessa kurser² har studenterna kursmål som bland annat handlar om att lära sig söka, värdera och använda vetenskaplig kunskap, tillämpa omvårdnad baserad på vetenskaplig kunskap och kritiskt värdera insamlad data och bedöma kvalitet från omvårdnadssituationer med stöd av vetenskapliga artiklar. Studenternas uppgift är att söka fram relevanta vårdvetenskapliga artiklar och därefter anknyta dem till patientsituationer de mött på sin VFU. Reflektionen fyller här en viktig funktion. Biblioteket erbjuder vid dessa tillfällen föreläsning och workshop.

Fristående kurs - I kursenHandledning i verksamhetsförlagd utbildning³ utbildar sig yrkesverksamma inom omvårdnad och motsvarande till handledare för högskolans studenter då dessa ska ut på VFU. Vid ett tillfälle ska en vetenskaplig artikel med relevans för handledning i verksamhetsförlagd utbildning sökas fram och reflekteras kring. Biblioteket erbjuder föreläsning och workshop för att underlätta informationssökningen. Här kopplar studenterna sin yrkeserfarenhet med teorin för att utvecklas i sitt arbete och som blivande handledare.

Kommentar

Det arbetsintegrerade lärandet består i att studenterna kopplar en upplevd patientsituation från sin VFU alternativt från en situation i sin yrkesvardag till den vetenskapliga forskning som söks fram och därigenom utvecklar nya kunskaper i den reflektion som görs. Bibliotekets föreläsning och workshops i informationssökning är ett stöd i det arbetsintegrerade lärandet.

² VFA120 Vårdandets fundament och vetenskapsteori 15 hp, Termin 1. VFF100 Vårdandets fundament del 2 med fokus på den äldre människan 15 hp Termin 2. OSB150 Omvårdnad och somatisk ohälsa 22.5 hp Termin 3-4. VPO201 Vidgat perspektiv med inriktning mot omvårdnad 7.5 hp Termin 5

³ HVU600 7.5 hp

Läraraktiviteter där högskolebiblioteket som pedagogiskt stöd bidrar till arbetsintegrerat lärande

Avdelningen för företagsekonomi - kontaktbibliotekarierna gav en grundläggande genomgång i informationssökningsprocessen som ett delmoment i en intern kurs för lärare som handleder uppsatsskrivande studenter.

Omvårdnadsworkshop - kontaktbibliotekarierna för Omvårdnad såg brister i den systematiska sökningen med tillhörande redovisning av artiklar i de blivande sjuksköterskornas uppsatser. Lärarna på sjuksköterskeutbildningen bjöds in till workshops. Bibliotekarierna visade hur studenterna uppmanas göra, deltagarna diskuterade tillsammans och med oss bibliotekarier. Workshoparna resulterade i många bra samtal kring uppsatsarbetet och hur arbetet med uppsatserna kan utvecklas. Förbättringsåtgärder har vidtagits.

Boka bibliotekarie för personal - lärare som önskar repetera alternativt utveckla sina kunskaper i informationssökning bokar en bibliotekarie för en timmes genomgång i för dem relevanta databaser.

End Note - bibliotekarien med kunskaper i referenshanteringssystemet End Note erbjuder workshops för lärare (ibland erbjuds workshops även för studenter som använder Web End Note). Även Boka bibliotekarie med End Note i fokus förekommer.

Stöd till forskare - ett exempel. Kontaktbibliotekarien för psykologiämnet ombads vara med i ett forskningsprojekt där man undersöker hur tinnitus beskrivits i litteraturen sedan 1930-talet. Bibliotekariens uppgift är att söka fram denna litteratur och ta reda på inom vilka ämnesområden tinnitus klassats, vilka forskare som varit tongivande och vilka som citerats. Genom detta sätt att arbeta kommer vår kompetens till nytta och lärarna får del av detta på ett för dem användbart sätt.

Kommentar

Biblioteket fungerar i dessa aktiviteter som ett pedagogiskt stöd. Stödet som erbjuds innebär att lärarna kan utveckla sig inom sitt område. Bibliotekariernas kompetens kommer lärarna till del och de kan i sin tur möta studenterna mer pålästa. Ett arbetsintegrerat lärande inom högskolans väggar.

Diskussion

Att "söka och värdera kunskap på vetenskaplig nivå" (Högskolelagen 1992:1434 8§) är ett av högskolebibliotekets mest förekommande uppgifter, mycket på grund av vår profession och det hör till vår pedagogiska verksamhet att lära ut detta till studenter och lärare. Enligt högskolelagen ska studenterna också förberedas för ett arbetsliv och där ser jag att högskolebiblioteket i de aktiviteter som redovisats är en aktiv del. Genom Högskolan Västs fokus på arbetsintegrerat lärande bör studietiden på Högskolan Väst få ett mervärde för studenterna då tanken är att arbetsintegrerat lärande går ut på att skapa bryggor mellan lärande och arbete (Thång (2004), Lagrosen mfl (2010a) och Cooper (2010)). Förhoppningen är ju också att de går ut i arbetslivet något mer yrkeslivsförberedda än de som läst en liknande utbildning på ett annat lärosäte.

Om någon kritik ska framföras mot Högskolan Väst anser jag att högskolan bör arbeta för att förbättra först och främst personalens förståelse för arbetsintegrerat lärande. Kjellén och Tegnberg såg brister 2004 och en känsla är att det fortfarande delvis är på detta sätt..

Högskolan Väst skriver på sin hemsida att arbetsintegrerat lärande är VFU och COOP men det skulle kunna vara, och är, så mycket mer. Särskilt för en högskola med mottot AIL. Varför inte beskriva konceptet ännu mer? Göra det arbetsintegrerade lärande än mer tydligt, med mer konkreta exempel på aktiviteter som kvalar in som arbetsintegrerat lärande. I detta arbete bör också läggas kraft på att se till att studenterna görs medvetna om vad arbetsintegrerat lärande innebär.

Bagge och Wierup (2006) trycker på vikten av att biblioteket med föreläsningar och workshops är integrerat i den övriga undervisningen. Det är också viktigt att biblioteket uppfattas som den pedagogiska resurs det kan vara. Jag tycker mig se att ju mer integration vi har på ett program desto mer använder studenterna högskolebiblioteket även efter

föreläsning- och workshoptillfället. Då fungerar biblioteket som en pedagogisk resurs hela vägen. Lagrosen mfl (2010b) talade om arbetsintegrerat lärande som en metod för att integrera kunskaper och erfarenheter till fördel för alla deltagare och Nehls (2010) nämner mötet mellan olika kompetenser. Jag ser det som att vi på biblioteket också lär mycket nytt tack vare de samarbeten vi har med institutionerna på högskolan. Det blir arbetsintegrerat lärande det också. Vi försöker lyssna in och fånga upp önskemål som finns bland lärare och studenter och därigenom få till fler samarbeten. Med den kompetens vi har kan vi stötta lärande på många sätt, och inte bara det arbetsintegrerade lärandet.

Kraat (2005) menar att det bör finnas en logisk koppling mellan ämnesstudierna och informationssökningen. När vi kontaktbibliotekarier kontaktas av lärare för bokning av undervisning önskar vi att det i samband med informationsökningstillfället finns en uppgift i kursen som gör att studenterna ser nyttan med föreläsningen. Vi möter många studenter som inte förstår varför de ska söka vetenskaplig information och reflektera kring den. En utmaning för en högskola med mottot arbetsintegrerat lärande.

Kopplingen mellan sjuksköterskeutbildningen och teorierna om lärande som både Knowles (1980), Marton och Booth (2000) och Kolb (Granberg, 2009) lägger fram blir tydlig när studenterna ska söka vårdvetenskapliga artiklar och koppla till en patientsituation. De flesta studenter är motiverade och inser värdet i att lära sig hur de ska söka. Uppgiften utgår från en händelse de själva varit med om och de ska nu reflektera kring denna med hjälp av vetenskaplig kunskap. Det teoretiska innehållet får inte uppfattas som för abstrakt, därför är det viktigt att det kopplas till studenternas egen förförståelse. Här integrerar studenterna lärande och arbete, teorier och erfarenhetsbaserad kunskap. Men, återigen, hur medvetna är studenterna om att det är arbetsintegrerat lärande de är med om?

De exempel som beskrivs under *Läraraktiviteter där högskolebiblioteket som pedagogiskt stöd bidrar till arbetsintegrerat lärande* kan sägas komma ur en kunskapsbrist. Lärarna vill lära sig mer för att klara av sitt arbete bättre. Motivationen och viljan att lyckas leder dem till sökandet efter ny kunskap. En kunskap som biblioteket i dessa fall kan bistå med. Är det så att vi inte har kunskaperna som efterfrågas försöker vi, som Cook (2000) menar, göra det vi kan för att möta efterfrågan.

Pernemans (2010) kännetecken för arbetsintegrerat lärande är att veta hur lärande går till och den roll reflektionen har i lärandet. Kolb (i Granberg, 2009) pratar också om denna reflektion.

När studenten/läraren är rustad med kunskaper och erfarenheter är det lättare att bygga på och utveckla dessa genom reflektion. Är studenten/läraren också medveten om att dessa kunskaper behövs för en specifik uppgift är det också lättare att lära.

Min tolkning blir att arbetsintegrerat lärande för vårt högskolebibliotek dels kan vara de aktiviteter där biblioteket stöttar lärarnas kompetensutveckling till exempel genom föreläsningar och workshops, dels de aktiviteter då vi föreläser och stöttar vid workshops för studenter på uppdrag av institutionerna då det i kursplaner betonas att studenterna ska lära sig ett vetenskapligt förhållningssätt till exempel genom att söka vetenskapliga artiklar som ska bearbetas i en uppgift.

Framtiden

Jag hoppas att detta paper kan ge oss en skjuts framåt i vårt arbete med arbetsintegrerat lärande. De aktiviteter vi genomför i dagsläget kan spridas alternativt utvecklas så de passar andra kurser och program. Jag ser också att vi med denna inventering som grund kan utveckla nya aktiviteter med arbetsintegrerat lärande som en del i vårt pedagogiska samarbete med institutionerna.

Referenser

Bagge, Pia & Wierup, Lena (2006). Librarian and teacher in collaboration to improve nursing studies. *InfoTrend* vol 61 nr 1, s. 22-28

Cook, Doug (2000). Creating Connections: A Review of the Literature. I Raspa, Richard & Ward, Dane (red.). *The Collaborative Imperative: Librarians and Faculty Working Together in the Information Universe*. Chicago: Association of College and Research Libraries. S. 19-38.

Cooper, Lesley, Orrell, Janice & Bowden, Margaret (2010). *Work integrated learning: a guide to effective practice*. London: Routledge

Granberg, Otto (2009). *Lära eller läras: om kompetens och utbildningsplanering i arbetslivet*. 2., uppdaterade och omarb. uppl. Lund: Studentlitteratur

Högskolan Väst (2014a). *Arbetsintegrerat lärande är vår profil*. [Elektronisk] Tillgänglig: <http://www.hv.se/sv/om-hogskolan/arbetsintegrerat-larande> [20140413]

Högskolan Väst (2014b). *Vision för biblioteket vid Högskolan Väst*. [Elektronisk] Tillgänglig: <http://www.bibliotek.hv.se/sv/om-biblioteket/vision> [20140413]

Johnson, Kay & Magusin, Elaine (2005). *Exploring the Digital Library: A Guide for Online Teaching and Learning*. San Francisco, Calif.: Jossey-Bass

Kjellén, Bengt & Tegnberg, Annelie (2004). Vad lärare anser vara AIL - uppfattningar och förslag från en svensk högskoleinstitution. I Theliander, Jan (red.). *Arbetsintegrerat lärande*. Lund: Studentlitteratur. S. 143-152.

Knowles, Malcolm Shepherd (1980). *The modern practice of adult education: from pedagogy to andragogy*. Rev. and updated New York: Cambridge

Kraat, Susan B. (red.) (2005). *Relationships between teaching faculty and teaching librarians*. Binghamton, NY: Haworth Information Press

Lagrosen, Stefan, Lundh-Snis, Ulrika & Nehls, Eddy (2010a). Lärande i och för det nya arbetslivet - en syntes. I Lagrosen, Stefan, Lundh Snis, Ulrika & Nehls, Eddy (red.). *Lärande i och för det nya arbetslivet*. Lund: Studentlitteratur. S. 295-305.

Lagrosen, Stefan, Lundh-Snis, Ulrika & Nehls, Eddy (2010b). Lärande i och för det nya arbetslivet - vad är det?. I Lagrosen, Stefan, Lundh Snis, Ulrika & Nehls, Eddy (red.). *Lärande i och för det nya arbetslivet*. Lund: Studentlitteratur. S. 13-22.

Marton, Ference & Booth, Shirley (2000). *Om lärande*. Lund: Studentlitteratur

Nehls, Eddy (2010). Epistemologi för arbetsintegrerat lärande. I Lagrosen, Stefan, Lundh Snis, Ulrika & Nehls, Eddy (red.). *Lärande i och för det nya arbetslivet*. Lund: Studentlitteratur. S. 275-293.

Perneman, Jan-Erik (2010). Förändringens utmaningar. I Lagrosen, Stefan, Lundh Snis, Ulrika & Nehls, Eddy (red.). *Lärande i och för det nya arbetslivet*. Lund: Studentlitteratur. S. 155-172.

Pettersen, Roar C. (2010). *Lärandets hur*. Lund: Studentlitteratur

Thång, Per-Olof (2004). Om arbetsintegrerat lärande. I Theliander, Jan (red.). *Arbetsintegrerat lärande*. Lund: Studentlitteratur. S. 13-33.